

TÜRK VE ALMAN EDEBİYATINDA BOĞMA İZLEĞİ

Ahmet SARI*
Ahmet Uğur NALCIOĞLU*

Özet: Bu makalede, boğma eyleminin tanım ve tarifinden sonra, bu izlek üzerine kuramsal bilgiler sunularak boğma izleğinin kutsal metinlerde, mitlerde, masallarda izi sürüldü. Türk ve Alman edebiyatından birçok örneklerden faydalanılarak bunlarda boğma izleği araştırıldı. Metin analizi bağlamında ise Yusuf Atılgan'ın "Anayurt Otel" adlı romanıyla Patrick Süskind'in "Koku" adlı romanından faydalanıldı.

Anahtar Kelimeler: Boğma, Türk edebiyatı, Alman edebiyatı, Yusuf Atılgan, Anayurt Otel, Patrick Süskind, Koku.

I. Giriş

Gazetede, bir trafik kazası geçirdikten sonra beyinde gerçekleşen bir defekt nedeniyle sol elinin kendisini boğmak istediğini söyleyen bir adamın haberi yer almaktaydı.¹ Habere göre sol el istençsiz bir şekilde hep kendi boğazına doğru hareket etmekteymiş. Bu haber, 1908 yılında Almanya'da Nörolog Kurt Goldstein'a, gece uyurken sol eli tarafından boğulmaya çalışıldığını söyleyen kadının başvuru nedeniyle aynıydı. Kadın elin kendisini öldürmeye çalıştığını ve şeytanlar tarafından yönetildiğini düşünüyordu. Beyinde gerçekleşen bu defekt (corpus collasum bozukluğu), yer yer beyinde yer alan ve insanın özünde var olan yaşama isteği güdüleri ile mücadele etmekteymiş. Dünyada çok nadir hallerde (kaza, tümör) görülen bu hastalık genelde başa alınan darbelerde beyin hasarıyla, daha doğrusu beyinde tanımlanamayan bir lopun arıza alması ile oluşan bir hastalık haliymiş. Batılıların "Phantom-El", "Anarşist El", "Alien-Hand-Syndrome" dedikleri "Yabancı El Sendromu", beynin vücudumuzda işlevi üstlenen sağ ve sol loplarındaki arızalarından kaynaklanmaktadır. İki lopun da farklı görevleri vardır ve bedeni idare etmede bu iki lopun hem ayrı ayrı hem de birbirlerini destekleyen ortak çalışmalar sergilediği görülmektedir. Bu şekilde de beyni sağlıklı ve düzenli bir şekilde idare etmektedirler. Bu iki bölüm arasındaki kenetleyici, iki lop arasında diyalog sağlayıcı yer ise "corpus collasum" bölgesidir. Aradaki bu bağlantının azalması, kopması, bir zarar görmesi, yok olması ile beyin hasar almakta ve insan bedeninin her bir yerinde tanımlanamaz, bilinemez, garip aykırılıklar, istem dışı hareketler, otomatik güdüler meydana

* Y.Doç.Dr., Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı ABD

* Y.Doç.Dr., Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı ABD

¹ Bunun için bkz. Hugo Stamm, **Ich und meine Identität**, 29.06.2006., (<http://hugostamm.kaywa.ch/200606>.)

gelmektedir. İnsanda algılama bozuklukları gün yüzüne çıkmakta, yön duygusu, his duygusu, gerçeklik duygusu kaybolmaktadır. Durum küçük algı bozukluklarından ve davranış bozukluğundan taşıyıp bedende yer alan organların kontrolsüz bir durum almasına dek varmaktadır. İrade, devre dışı kalmakta ve uzuv ya da organ kendi bağımsızlığını elde etmektedir. Bütünü sağ ve sol beyin loplarının artık birbirleriyle savaşına ve üstün olma durumuna dönüşen bu durumda her lop “yöneten” olmak istemekte ve beden üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışmaktadır. Beyin lopları arasında gerçekleşen bu iktidar kavgasında beynin bedene gönderdiği sinyaller ve yönlendirmelerde arızalar ve çatışmalar oluşmaktadır. Komut almayı reddeden ya da diğer beyin lopunun emrine itaat etmek istemeyen lopun bağımsızlığını ilan ettiği görülmüştür. Sol el, ağza yemek götüren sağ ele müdahale edip onu engellemeye, sağ el yazı yazıyorsa onu silgiyle silmeye, sağ el kapıya yönelirken kapıyı kapatmaya, kişi araba sürdüğünde arabayı kaza yapmaya zorlamaya, yoldan çıkarmaya çalışmaktadır. Daha da kötüsü gece uyurken sol el sahibini boğmaya, öldürmeye bile çalışmaktadır.²

İnsanın kendi kendini boğup boğamayacağı sorusu bir felsefi sorun, bir (adli) tıp sorunu, bir insanlık sorunu olarak tartışılarsun, yıllarca bu meseleleri tartışanların çoğu insanın kendini çıplak ellerle, aracısız öldürmeyeceğine inanmaktadır. Kendisini herhangi bir araca başvurmadan çıplak elle boğmak isteyen sol el bir köşeye bırakılacak ve sözüm ona çift elin kendini boğmak istediği düşünülecek olursa, gırtlığa uzanan ve kendi gırtlığını sımsıkı sıkarak, gırtlığa baskı uygulayan kolların gideceği nihai noktanın nefessizlikten sonra bayılma hali olduğundan bu eylemi gerçekleştiremeyeceği açıktır. Havasızlıktan ve soluyamamaktan dolayı bayılan insanın kasları çözülmekte ve kendini boğma eylemini sürdürememektedir.

Kendi boğazını sıkarak kolların kasları çözülmeye boğaz öldürülmek için yeterince sıkılmamakta ve kişi bayınlıktan tekrar uyanmakta, bilinç tekrar yerine geldiğinden, kollar, kaslar tekrar güçlendiğinden kişi yeniden kendini boğmak için boğazını sımsıkı sarmakta, bu sarmal, bu döngü devam edip gitmektedir. Adli tıpta beden havasız kaldığında bayılma eylemi ve otomatikman kolları, kasları güçsüzleştirilmesi durumu, insanın içinde var olan yaşama karşı doğal güdüden kaynaklandığı şeklinde yorumlanmaktadır. Kişioğlunun kendi kendini boğup boğamayacağı bir soru olarak gizemini koruyadursun, kendini çıplak elleriyle boğmaya çalışan insanın bayılma anında boğazına baskıyı uygulayacak bir “öteki”ne, “dış güce” ihtiyacı olduğundan, boğma eylemi bireyin kendi kendine yapamayacağı bir eylem olarak kabul edilmektedir.

Biz bu makalemize, boğma eylemine, Marksist felsefenin en büyük temsilcilerinden biri olan ve yazdığı *Marx İçin* (Pour Marx) ve *Kapital*'i

² Daha derinlikli bilgi için bkz. **Bilim ve Teknik**, İstanbul Haziran 2006, sayı: 463, s.19.

Okumak (Lire de Kapital) adlı yapıtlarla da bu ideolojinin büyük savunucularından biri olduğunu kanıtlayan Derrida'nın, Foucault'un ve daha nice büyük filozofların hocalığını yapmış Louis Althusser'in çok sevdiği eşini, H elene'i, bir V-masajı esnasında boğmasının hik yesini yazdığı *Gelecek Uzun Sürer* adlı otobiyografik kitabından bir pasaj vererek başlayacağız. Althusser'in Helene'i boğmasından, boğma eyleminin mitolojide, kutsal metinlerde, masallarda, rüya tabirlerinde aldığı anlamları gözden geçirip Türk ve Alman edebiyatında boğma izleğinin arkeolojisini ve kazısını yapacağız. Şimdi Althusser'in *Gelecek Uzun Sürer* adlı yapıtının insanı ürperten, korkunç açılıő bölümünü sunalım:

“Birden kendimi ayakta buluyorum; Yüksek  ğretmen Okulu'ndaki dairemde, yatağın ayakucunda duruyorum; üzerimde sabahlık var. Kasım ayının kurőuni günıőığı, -gün 16 Kasım pazar, saat sabah dokuz suları- soldan, zamanla lime lime olmuş ve güneőten kavrulmuş eski kırmızı perdelerin  er evelediğı yüksek pencereden s z l p karyolamın ayakucunu aydınlatıyor.

Önümde, H elene var; o da sabahlıklı; karyolanın kenarına oturup geri kaykılmış durumda, sırtüstü yatıyor; bacakları gevőekçe yerdeki halının üzerine saliverilmiş.

Ben yere diz  k p onun üzerine eğıliyorum ve boynuna masaj yapıyorum. Hiç konuşmadan onun ensesini, sırtını ve b ğ rlerini ovduğum çok olmuştu; bunun tekniğini tutsaklık arkadaşım olan, profesyonel futbolcu ve her işte uzman küçük Clerc'ten öğrenmiştim.

Ama bu kez boynunun  n tarafını ovuyorum. İki başparmağını göğüs kemiğinin üst tarafında etin yaptığı çukurluklara bastırıyorum ve böylece basık olarak tutarak yavaş yavaş birini sağı birini sola, kulakların altındaki daha sert bölgeye doğru kaydırıyorum. Yani V masajı yapıyorum.  n kol kaslarımda büyük bir yorgunluk hissediyorum: biliyorum, masaj yapmak hep kollarımı ağritir benim.

H elene'in yüzü dingin ve huzurlu, hiçbir kımiltı yok; açık gözleri tavana dikili.

Birden dehőete kapılıyorum: gözleri çakılı oldukları yerden hiç oynamıyor, ve daha da önemlisi, diőleriyle dudakları arasında beklenmedik bir şey, küçük bir dil parçası, öylece kalakalmıő.

Elbette daha önce  l  gördüğüm olmuş, ama boğazı sıkılarak ölmüő birinin yüzünü o ana dek hiç görmemişim. Yine de karőımdakinin böyle ölmüő biri olduğunu hemen anlıyorum. Peki, nasıl olmuş da...? Birden doğrulup bağırmaya baőlıyorum: H elene'i boğmuşum!

Yoğun bir panik içinde atılıyorum, son hızla daireyi bir uçtan bir uca geçip, yüksek demir parmaklıklı ön avluya inen demir trabzanlı küçük merdiveni uçarcasına iniyor ve, gene koşu koşu, birinci katta oturan Dr. Etienne'i bulacağımı bildiğim revire doğru yöneliyorum. Kimseye rastlamıyorum, günlerden pazar, Okul yarı yarıya boş, kalanlar da henüz uyuyor. Doktorun basamaklarını dörder dörder tırmanırken bağırmağı da sürdürüyorum: Hélène'i boğdum, Hélène'i boğdum!"

Doktorun kapısını dövüyorum; sonunda açıyor; o da sabahlıklı ve biraz şaşkın. Durmadan, ulur gibi, Hélène'i boğduğumu haykırıyorum, doktoru sabahlığının yakasından tutup çekiştiriyorum: çabuk gelip baksın ona, yoksa Okul'u ateşe vereceğim! İnanmıyor Etienne "Öyle şey olmaz!"

Telaşla inip benim daireme koşuyoruz ve işte Hélène'in önündeyiz yine. Gözleri hala eskisi gibi sabit, o küçük dil parçası da yerli yerinde. Etienne yokluyor: "Yapacak bir şey yok, artık çok geç!" Ben inatla: "Canlandırmak...mümkün değil mi?" "Hayır!"

Bunun üzerine Etienne birkaç dakika izin isteyip gidiyor, beni yalnız bırakıyor. Daha sonra anladığıma göre, müdüre, hastaneye, karakola, ne bileyim işte, çeşitli yerlere telefon etmiş olmalı. Ben titreye titreye, sonu gelmez bir bekleyişe giriyorum.

Uzun kırmızı perdeler, erimiş ve yırtılmış yüksek pencerenin iki yanından sarkıyor; birisi, sağdaki karyolanın dibine kadar iniyor. Dostumuz Jacques Martin gözlerimin önüne geliyor: 1964'te bir ağustos günü, XVI'ncı bölgedeki minicik odasında yatağında uzanmış durumda ölü bulunmuştu; oraya birkaç gün önce yattığı belliydi, göğsünde de bir sap kırmızı gül: kendisini yirmi yıldan beri seven Hélène'le ikimize sessiz bir mesajdı bu, Beloyannis'in anısına, mezar-ötesinden bir mesaj. O zaman, yüksek kırmızı perdenin eteğinden dar bir parçayı yakalayıp koparmadan Hélène'in göğsüne kadar çekiyorum ve sağ omzumun çıkıntısından sol göğsünün üstüne doğru, çapraz olarak yerleştiriyorum.

Etienne geri geliyor. Burada her şey hızlanıyor, birbirine karışıyor. Sanırım bana bir iğne yapıyor, birlikte büroma dönüyoruz, orada birisinin (kim olduğunu bilmiyorum) Okul'un kitaplığından ödünç alınmış kitapları topladığını görüyorum. Etienne hastaneden söz ediyor. Ve ben gecenin içine dalıyorum. Artık bilmem ne zaman Sainte-Anne akıl hastanesinde "uyanacağım"..."³

³ Louis Althusser, **Gelecek Uzun Sürer**, Can Yayınları, (çev: İsmet Birkan), İstanbul 1996, s.19-21.

Ecole Normale Supérieur gibi Fransa'nın en büyük felsefi okullarından birinde öğretim görevliğini sürdüren, Cezayir doğumlu Louis Althusser'in kötü geçmişi bilinmektedir. *Gelecek Uzun Sürer*'de Hélène'i boğuş eylemi ile açılan metin, aslında Althusser'in bir anlamda kendi kendini sağaltmasıdır. Yazma yoluyla sağalan Althusser, burada Hélène'i boğmuş olmanın suçluluk duygusu ile çocukluğundan cinnet anına kadar yaşadıklarını sorgular. Sorunlu kişiliği, kadınlarla arasının iyi olmadığı bilgilerinin yanında Althusser bu metinde bize hastalığına seyreden zamanın dökümünü verir. Kişiler o dönemde, bir başkasını boğma meşruiyetinin özümüzde olup olmadığını sorgulayadursunlar, Althusser boğma eylemi yüzünden doğru dürüst ceza görmemiş, bu eylemi bir cinnet anında, bir hastalık anında gerçekleştirdiğini ve akıl sağlığının boğma eylemi sırasında yerinde olmadığını da dönemin hukuk temsilcilerine ispat etmiş ya da ettirmiştir. Saint-Anne akıl hastanesinde geçen uzun yılları ile zihni durgunluğunu ve akıl sağlığını yeniden elde etmeye gayret göstermiştir.

İnsanın sevdiğini neden öldürdüğü, insanın sevdiğini neden boğduğu da düşünürlerin, psikiyatrların, adli tıbbın ve kriminolojinin kafasını meşgul etmektedir. Yakında olma durumu, insanın yakalandığı cinnet anında yakınlarının ve sevdiklerinin onun yanı başında olma durumu, ötekinden, bir başkasından çok insanın sevdiğinin, yakınının ölmesine neden olmaktadır. Boğma eyleminin derinlikli kazısı yapıldığında kendi çıplak ellerinden başka araca ihtiyaç duymayan insanın bir anlamda dışa vurumu görülür burada. Elbette boğma eyleminin araçlarla gerçekleştirilmiş halleri vardır. Halatlar, sicimler, ipler, yağlı organlar, kravat, demir tel, ince plastik teller vs. her nesne, her araç bir anlamda ötekini boğma eyleminde bir aracı olabilir. Almanlar bu yüzden tüm bu eylemleri başka başka adlarla tanımlamaktadırlar. Strangulasyonun (Strangulation); yani asarak, çıplak elle, suda ya da araçlarla boğarak öldürmenin hepsine Alman dilinde farklı kullanımlar atfedilmiştir. Boğma eylemi "erwürgen" kelimesi ile verilirken; "ertraenken" kelimesi suda boğarak öldürmeyi; "erhaengen" kelimesi asılmayı, asılarak öldürülmeyi ve boğulmayı, "erdrosseln" kelimesi de yine "erwürgen" kelimesinde olduğu gibi 'bir nesne yardımı ile boğma eylemi'ni dillendirmektedir. Çıplak elle boğulmuş (erwürgen) insanın bedeni diğer boğulma türlerine göre farklı belirtiler gösterir. Parmağın boğaz veya gırtlak bölgesine uyguladığı şiddetten dolayı bu bölgede deri kanamaları, yüzde hele de göze yakın yerlerde mavi noktayı andıran lekeler, kan birikmeleri göze çarpar.

Biz bu makalede boğma eylemi olarak araçlara başvurulmadan, yalın, çıplak elle yapılan boğma eylemini ölçüt aldık. Boğma eyleminin tanımına bakıldığında kaynak kitaplar boğma eylemini şu şekilde tanımlamaktadırlar. D. Mehmet Doğan'ın *Büyük Türkçe Sözlüğü*'nde boğmak kelimesinde şunlar yazılıdır: "*Boğmak*: Nefes almasını engelleyerek öldürmek."⁴ Türk Dil Kurumu'nun internetteki sözlüğünde ise boğmak kelimesinin birinci ve ikinci

⁴ D. Mehmet Doğan, **Büyük Türkçe Sözlük**, Yeni Şafak, İstanbul 1996, s. 153.

anlamında şunlar yazılıdır: “*Boğmak*: Bir canlıyı, soluk almasına engel olarak öldürmek; (*Zavallıyı az kalsın gırtlığından yakalayıp boğacaktı.*’- Y. K. Karaosmanoğlu.) 2. El, ip vb. ile bir şeyi çepeçevre sıklamak.”⁵ Meydan Larousse’da da boğmak üzerine şu bilgiler yer almaktadır:

“Boğmak: geçl. f. ; Soluk almasına engel olarak öldürmek. Boğulma. i. havasız kalarak ölme. Anatomik boğulma sebepleri:

1) *Hava dolaşımındaki mekanik engeller; boğazın sıkılması, asılma, suya batma trakea veya bronşlara yabancı madde tıkanması, yıkıntı altında göğüs ezilmesi, dış sebep olabilecek bütün hastalıklar (gırtlığın spazmı veya ödemi, krup, bronş veya mediastenümleri), akciğerleri sıkıştırabilecek (prönomotoraks, plönezi) veya hava peteklerini tıkayabilecek hastalıklar (bronkopnomoni, granüli).*

2) *Solunum merkezinin atıl kalmasından (aşırı anestezi, beyin kanaması, elektrik çarpması veya solunum kaslarını idare eden sinirlerin hastalanmasından (frenisekte mi, çocuk felci).*

3) *Oksijeni az hava içinde (yükseklikten ötürü basınç azlığı, pis hava (karbondioksit) ve nihayet oksijen oranı düşük yer).*

4) *Havasında oksijenle birlikte zehirli bir gaz (karbon gazı, havagazı, klor, iperit) bulunan bir yerde bulunmak.*

Adli Tıp: Boğulmuş kişilerin yüzü yer yer damarlı ve şiş olur; dil dışarı sarkar, gözler fırlar, boynun çevresinde, boğan unsurun şekline ve kalınlığına uygun çürükler bulunur. Dil kaslarına yakın dokularda kan sızmaları göze çarpar; akciğerlerde hava şişkinlikleri görülür.”⁶

İnsanlığın kültürel kökenini temsil eden mitolojide ve mitlerde bile boğma hadisesine rastlanır. Mitolojide tüm doğa hadiselerinin dile geldiği, şahıslaştığı gözden kaçmaz. Ay, güneş ve doğaya ait her unsur teşhis ve intak sanatlarıyla bezenir, antropomorfize edilir. Ay’ın insan şeklinde antropomorfize edildiği ve fakir bir kıza âşık olduğu “Öksüz Kız” adlı Türk Mitolojisi örneğinde boğma izleğine rastlanır:

Öksüz Kız

Kışın soğuk bir gününde, öksüz bir Türk kıza, su almaya gider. Vücutu yarı çıplak, ayakları soğuktan şişkin; karnı aç, gözler yaşlı bir haldedir.

Elinde bir bakraç vardır. Birden bir kasırga kopar. Ay ise gökteki sarayından kasırgaya tutulmuş olan, bu zavallı fakir kıza

⁵ Bu internet sayfası için bkz. (<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul/>)

⁶ **Meydan Larousse**, Meydan Yayınevi, İstanbul 1973, 3.Cilt, s. 282.

bakmaktadır. Ay, kızın haline acır. Kendi kendine der ki: (Mutlaka üvey annesi bu kıza zulüm ediyor).

Öksüz kız o sırada bir çalılıktan geçmektedir, ay çalıya işaret eder: (O kıızı al, yanıma gel). Ayın bu emri üzerine çalı hemen bir at olur. Bir yandan aya giden gökyolu açılır, bir yandan da at haline gelen çalı, üzerinde kız olduğu halde yükselmeye devam eder. Aya vardıklarında kız elinde bakracıyla ayın yanında durur.

Ay, bu öksüz kıızı sever, içi ürpermeye baslar. Şekilden sekile girmeye baslar. Bundan sonra ayın gökte şekilden şekile girişi de, bunun ve sevgisinin sonucudur.

İlk geceler ay bir gümüş yay gibidir. Öksüz kız büyüdükçe ay da büyümektedir. Bazı zamanlarda bu kız gökteki ayın sarayından içeri girer, halı dokur. O zaman ay sevgilisini görmediği için üzülür, hilale döner. Bazen de kızın keyfi yerine gelir, coşar, neşelenir. O zaman ayın yüzü güler, dolun halini alır.

Ayın keyfini kaçıran güçlü bir rakibi vardır. O da gökte bulunan beyaz ayıdır. Bu ayı da Öksüz kıızı sevmektedir. Bu sebeple ayı tutarak boğmak ister. Ama ne de olsa gücü yetmez. Yirmi beş gün ay bu ayıya üstün gelir, onu ezer. Ayı yalnız üç gün aya üstün gelir. Ay bundan korkar, saklanır, kimselere görünmez. Bu mücadele her ay böyle devam eder.⁷

Kadim Yunan anlayışına bakılacak olursa ister Tanrı olsun, ister yarı Tanrı, ister insan, bunlar içinde daymonik yanı barındırdığından farklı nedenler yüzünden düşman edindiği tanrı/yarı tanrı/insanı boğarlar. Yunan mitolojisinde gücün, kuvvetin timsali sayılan Hercules'ün yaşantısına baktığımızda burada da boğma eyleminin yer aldığına şahit oluruz:

Heracles: Yunan mitolojisinde, kuvvetin timsali sayılan bir yarı tanrı. Lâtinlerdeki adı Hercules'dir. Zeus'un Alkemene'den olan oğludur. Hera çocuğu kıskanmış ve onu beşikte iken boğmak için iki yılan göndermiştir. Herakles daha o yaşlarda iken kazandığı büyük güçle iki yılanı da boğmuştur. Gençliğinde, Zeus'un emri ile hizmetine girdiği Mykenai kralı Eurystheus'un emri üzerine Avrupa edebiyatında da çok zor işleri anlatmak için özdeyiş haline gelen 12 zor işi yapmakla görevlendirildi. Bu yaptığı güç işler arasında Nemea adlı aslanı, yedi başlı bir devi öldürmüş, rüzgâr gibi hızlı koşan geyiği yakalamış, insan eti yiyen atları öldürmüştür. Bunların dışında daha sayısız kahramanlıklar yapmış, sonunda karısı Deinaeira'nın verdiği büyülü bir elbiseyi giymiş, elbisenin kendisine verdiği dayanılmaz acılara katlanamayarak, yaktığı bir ateşe kendini atarak ölmüştür.⁸

⁷ Bu hususta bilgi sahibi olmak isteyenler için şu site önerilebilir: (<http://www2.omu.edu.tr/ogrenciklupleri/klupler/turkdunyasi/mitoloji.htm>).

⁸ (<http://www.netlek.com/nedir/mitoloji/herakles.php>)

Semavi metinler de dünyada peygamberlerin yaşadığı olayların bir nevi anlatımlarını içerdiği ve sonraki insanlara örneklerle bazı mesellerle aktarmayı amaç edindiğinden dolayı insanların başına gelmiş ve geçmişte yaşanmış boğma vakalarını bizlere sunar. *İncil*'de (*Eski Ahit*) *Esther'in Kitabı*'nın 3. bölümünün 13. ayetinde konuyla ilgili şöyle bir ayet yer almaktadır:

*Krallığın bütün illerine ulaklar aracılığıyla mektuplar gönderildi. Bu mektuplarla on ikinci ay olan Adar ayının on üçüncü günü genç, ihtiyar, kadın, çocuk bütün Yahudilerin bir günde (boğularak) öldürülüp yok edilmesini, kökünün kurtulup, mal mülklerinin de yağmalanmasını buyuruyordu.*⁹

Yine *Eski Ahit*'in 8. bölümünün 11.ci ayetinde şunlar yazılıdır:

Kral mektuplarda Yahudilere bütün kentlerde toplanması ve kendilerini koruma haklarını veriyordu. Ayrıca kendilerine, çocuklarına ve kadınlarına saldırabilecek herhangi düşman halkın ya da ilin silahlı gerçeklerini (boğup) öldürüp yok etmelerine, kökünü kurutmalarına ve mallarını mülklerini yağmalamalarına izin veriliyordu.

Kültürün evrilme sürecinde mitler, semavi metinler, destanlar kadar geriye gitmese de masallar da boğma izleğini içinde barındırırlar. Semavi metinler haricinde tüm edebi metinlerin insanlar tarafından kaleme alındığı ve genel insanlık bilinçaltını, kolektif şuuru temsil ettiklerinden dolayı insanın gündelik yaşamından, kininden, nefretinden, sevgisinden, mutluluk durumlarından örnekler görmek mümkündür. Boğma eylemi de özünde yaratığa ait olgu durum içerdiğinden Grimm masallarında yerini almıştır. Grimm kardeşlerin kaleme aldıkları "Maerchen von einem, der auszog, Fürchten zu lernen" (Korkmayı Öğrenmek İçin Seyahat Eden Birinin Masalı) adlı masalda boğma izleğine rastlanır:

Bunun da bir yardımı olmadığına aklına yatakta iki kişi yatarsa birbirlerini ısıtabilecekleri fikri geldi, onu yatağa götürdü, onu örttü ve yanına uzandı. Bir süre sonra ölü de ısınmıştı ve kıpırdamaya başladı. O sırada genç: »Gördün mü yeğenim, seni ısıtmam ne güzel oldu!« dedi. Ölü ise doğrulup »Şimdi seni boğacağım.« dedi. »Ne,« dedi genç, »Bana borcunu böyle mi ödeyeceksin? O zaman yerin tekrar tabuttur,« diyerek onu kaldırıp, tabutun içine attı ve kapağını da kapattı. Bu sırada altı adam geldi ve onu yeniden uzaklaştırıp götürdüler. »Burada korkacağım falan

⁹ (<http://www.christiananswers.net/turkish/bible-tr/home.html>)

yok,« dedi genç, »bunu burada ömrüm boyu öğreneceğim de yok.«

10

Halk inanışlarımızda da çok çeşitli ve renkli bir dünya görülür. Fizikötesi varlıkların ve inanışların kol gezdiği bu anlatılarda periler, alkızlar, cinler, garip yaratıklar insanlarla bir şekilde ortak bir yaşama alanında karşılaşılır. Bu yaratık ve canlıların birbirlerine iyilikleri olduğu gibi birbirlerine kötülükleri de görülmektedir. “Kamos”, yani “Alkız” ya da “Alkarısı” adlı bir halk inanışında bu yaratıkların insanı boğduğuna inanılır:

Kamos (Alkız, Alkarısı) İnancı: Doğum sırasında ve sonrasında gerek ana gerekse çocuk için en büyük tehlike olarak kabul edilir. “Kamos” adıyla isimlendirilen Alkarısı ya da Alkız, Ziviztan (Loğusa) ve yeni doğmuş çocuklara musallat olan bu kötü ruh bazen de evde, tarlada, bağda, bahçede tek başına iken uyumakta olan kişilerin üzerine ağırlığı ile çöker. Bu şekilde şahsın korkup çarpılmasına dayalı bir takım hastalıkları verdiği veya kişiyi boğmak suretiyle öldürüleceğine inanılır. Kampos, geceyi ve karanlık alemleri sever.

Kamos'un fiziki yapısı ile ilgili olarak birbirini tutmayan tasvirler ve buna bağlı inançlar da mevcuttur. Kampos'un bazen papağı (börk) olan iri-yarı bir insan, bazen kara bir kediye benzediği, bazen de yüzü tarif edilemeyecek şekilde tüylü küçük bir yaratığı andırdığı ifade edilir.¹¹

İnsanlığın ortak eylemlerinden ve değerlerinden biri olan uyku; rüya denilen kolektif bir irade dışı alanı da tanımamız ve bilmemizi sağlamıştır. Bugün Jung'un arketip çözümlerine ve Freud'un rüya yorumlarına bakılacak olursa, aslında insanların farklı yerlerde yaşamalarının getirdiği birkaç değişik yer izleklerinden başka rüyada bütün insanların aynı edimleri yaptıkları görülmüştür. Rüya denilen olgu durumun insanlığın genelinde var olan bir olgu olduğunu ve rüyalarında karışık, karmaşık, sürreel bir bilmece sunduğunu bilmekteyiz. İşte bu nedenle insanın her gün gördüğü ve yine de bir sır olarak kalan rüyalar yer yer alanının uzmanları tarafından yorumlanmıştır. Rüya yorumlarında boğma hadisesine baktığımızda karşımıza şu yorum çıkmaktadır:

BOĞMAK: Solunum yolu hastalığından boğulmak, haksız kazançtan ceza görmeye; iple boğulmak, üstlendiği işten dolayı sıkıntı çekmeye; kendini asarak

¹⁰ (<http://www.versalia.de/archiv/text.php?nr=441>)

¹¹ (<http://www.mus.pol.tr/>)

boğduğunu görmek üzüntüye ya da bu işin meydana geldiği yerde yaşamaya delalet eder.¹²

Boğma eyleminin kültürel açılımını bunca farklı kültür katmanlarından verdikten sonra şimdi Türk ve Alman edebiyatındaki örneklerine geçebiliriz. Türk edebiyatında “boğmak” denince akla hemen Yusuf Atılgan’ın *Anayurt Otel*i gelir. *Anayurt Otel*i (1973) Yusuf Atılgan’ın ikinci romanıdır. *Aylak Adam* romanında olduğu gibi bu roman da tek karakter üzerine kurulmuştur. *Aylak Adam*’daki C’nin yerini burada otelin kâtibi olan Zebercet almıştır. Kendisini otelle sınırlayan Zebercet’in dış dünya ve insanlarla ilişkisi nerdeyse hiç yoktur. Hayatta tek yakını olan babasının ölümünden sonra bu köhne, izbe, insanın ruhunu daraltan, insanı yalnızlığa ve içsel boşluğa iten otelde kimsesiz kalan şizoit Zebercet’in kendini boğmasına dek varacak bir bunalımın hikâyesidir kitap. Zebercet’in sapkın kişiliğinin bulunduğu yerdeki insanlarla diyaloglarına ve ilişkilerine yansımaları, Zebercet’in dışardan çok kendi içine dönmesinden kaynaklanan kopuk ve bağlantısız diyalogları ve iç monologları onun hastalıklı halinin bir dışavurumudur. Sahip olduğu otele suçluların, hayat kadınlarının, düşkünlerin ve aylak, yapayalnız insanların gelmesi, yani onun otelinin hayatta tutunamayan insanların uğrağı olması Zebercet’in içine dönmesini ve kendi derinliklerine kapanmasını, hastalıklı, şizoit kişilik özellikleri göstermesini kolaylaştırmaktadır. Adeta kendine benzeyen bu korkunç yalnız, eski, ürpertici oteli ile özdeşleşen Zebercet hastalığını oteline yansıtmaktadır. Otelde gözetleme delikleri açmakta, burada halüsinasyonlar görmekte, karanlık otelde kendi kendine konuşarak hastalıklı davranışlar sergilemektedir. Kendi yalnızlığı ile baş başa kalmış bu figür kendi hayatını sonlandıracak bir felakete doğru ilerleme yolunda, hep bu otelde, burada kalan mağlup insanların, hayata tutunamamış insanların haricinde kendi arzu nesnesi olan, belki de kendi içsel sıkıntısını ortadan kaldıracak, onu bu amansız yalnızlığından uzaklaştıracak, kendisine hemdert ve arkadaş olacak bir bayanın gelmesi umudu ile otelde beklemiştir. Bir gün gecikmeli bir Ankara treniyle sadece bir günlüğüne Anayurt otelinde kalmak için bir kadın çıkagelir. Kadın Zebercet’in yıllarca hayalini kurduğu kadındır. Onun için bir fetiş nesnesidir. Yürümesi, tavrı, konuşması bir başkadır ve Zebercet kadının otelde kalışını hastalıklı bir saplantı haliyle gözetler ve gözlemler. Kadın bir gün sonra odasından ayrılıp gittiğinde bile kadının kaldığı odayı bir mabede, bir tapınağa çevirir. Ona kutsallık atfeder. Haz mekânı yapar orayı ve arada bir oraya girip orayı soluyarak, orada gezinerek, oradaki araçlara dokunarak şehvetini azaltır. Yıllarca beklediği bu arzu nesnesi kadının çok hızlı bir şekilde çekip gitmesi onu iyice yalnızlığa ve de kendi içine gömer. Onun bir gün yeniden geleceği fikrine kapılır. Bakımlı bir erkek olur, bıyığını keser, yeni elbiseler alır ve sosyalleşme yolunda başarılı adımlar atar. Ama beklediği kadının günden güne gelmeyeceğini kendine kabul ettirmesi ile birlikte hastalığı iyiden iyiye artar. Bu karmaşık ruh halinin acısını

¹² (<http://www.birruya.com/BOĞMAK.htm>)

otelde yer alan ve kendisi için pek de bir şey ifade etmeyen hizmetçi kadından çıkarır. Otelde artık Zebercet ve ortalıkçı kadından başkası yoktur. Bu hizmetçi kadınla gerçeri bir ilişkisi vardır ama hizmetçi kadın kilolu ve bir arzu nesnesi olmaktan uzaktır. Onun da hayattan bir beklentisi yoktur. Gününü yatmakla geçirir ve uyku en sevdiği şeydir. Cinsel ilişkiye girdiklerinde bile hizmetçi kadının pasif hali, cansız hali, isteksiz hali ve ilişki anında bile uyuması Zebercet'in bu kadınla ilişkisinin rengini bizlere göstermeye yeter. Kadın uyumayı sevdiğinden bir yarı-ölü sayılmaktadır. İyice hastalanan Zebercet bu kadınla gerçekleştirdiği bir cinsel ilişki sırasında onu boğar. Onu boğarak bir nevi yaşadığı tüm bu sıkıntılı dönemlerin acısını bu kadından çıkarmaktadır. Hizmetçi kadının boğulması, Zebercet'in çok sevdiği kedinin tavayla öldürülmesi artık her şeyin çıktığından çıktığının göstergesidir ve onun pasif bir şekilde kendi içinde sakladığı ve çok az dışa vurduğu cinnetinin pratiğe yansması halidir. Bu hal Zebercet'in kendi boğulmasına gidecek sürecin de başlangıcıdır:

Kolunu tutup indirdi; yüzünü göğsüne dayadı; birlikte düşerlerken somya gıcırdadı. Yatağın altından bir tıprtı duydu, aldırmadı. Boynunu, memelerini öpüyordu. Kadın sessizdi. Orası kabarıyordu, bastırınca yumuşadı, girmedi. Yüreği çarparak bir süre bekledi. Yokladı; elini çekip bastırınca yumuşadı gene, pörsüdü. Buz gibi oldu her yanı; dizleri üstüne doğruldu. Kadının gözleri kapalıydı. Birden abanıp iki eliyle boynunu sıktı. Kadın sıçrayıp gözlerini açarken o kapadı; dizi kasiğine çarptı, can acısıyla sıktı. Başparmaklarının altındaki katılıkta bir kıpırdama oldu, bir hırıltı duydu. Kadın bileklerinden tutmuş asılıyordu; debelendi. Var gücüyle sıkıyordu; parmakları, yüzü kasılmıştı. Kulakları uğulduyordu. Derken bileklerinde eller gevşedi; altındaki bedende kıpırtı durdu. Ellerini bırakıp yataktan aşağı kayarken baktı: gözleri, ağzı açıktı. Yere diz çöküp başını yatağa dayadı. Kolları sızlıyordu, parmaklarını oynattı.¹³

Yusuf Atılğan'ın *Anayurt Oteli* adlı romanındaki boğma izleği sadece Zebercet'in temizlikçi kadını boğma hadisesi ile sınırlı değildir. Zebercet boğma eylemini gerçekleştirdikten sonra polis karakoluna gittiğinde orada beklerken polislerle diyaloga geçer. Bu diyalog şöyle devam eder:

Polis kağıda bir şeyler yazdı; katlayıp cebine koydu.

-Peki haydi eyvallah.

-İyi günler efendim.

Gidiyordu. Arkasından seslendi:

-Suçu neymiş adamın?

Polis döndü; sırtıttı:

-Afrika'ya kız kaçırıyormuş, dedi alayla.

Kapıyı açarken bir daha döndü; yüzü katıydı:

¹³ Yusuf Atılğan, *Anayurt Oteli*, YKY, İstanbul 2003, s.58.

-Öz kızını boğmuş.
-Kızını mı bozmuş?
-Boğmuş dedim. Apartman kokmaya başlamış üç gün önce; kapıcı bildirmiş.
Polis kapıdan çıkınca koltuğuna oturdu. Emekli Subay'ın yerine bakıyordu. Kızını boğmuş... Yeryüzünde her şey olağandı. İkisi de bir yakınlarını boğmuşlardı.¹⁴

Romanın ilerleyen bölümlerinde Zebercet'in bilinç akışlarında da yine boğma izleği hastalıklı bir şekilde dışa vurur:

*"Bilemiyorum nedensiz olamaz mı ağır bir söz söylemek vurmak ya da konuşmamak vurmak bir şeyler uydurmamı istiyor yaptığımı yasaların daracık bir bölümüne sığdırmak nasıl da Emekli Subay'a benziyor tuhaf kızını ya da karısını boğsaydı..."*¹⁵

Zebercet bunaldığı için açık havaya çıkmış ve bir banka oturmuştur. Yanında yaşlı bir bey ile bir şekilde diyaloga girerler. Yaşlı bey konuşmalarının ilerleyen bölümlerinde birbirine giren iki kişiden söz eder. Adamlar birbirlerini boğup öldürmeye çalışmaktadırlar:

*Bizden büyücek birkaç oğlan bağırsırdı: "Çalıma bak.' 'Gömleğinin yakası, çekilmiyor cakası' falan. Bir kıyıya çekilirdi. Ders aralarında ittikleri, çelme taktıkları da olurdu. Hocaya söylemezdi. Bir gün irice bir oğlan itmişti arkasından; birden dönüp boynuna atıldı; zorla ayır...
-Boynuna mı atıldı! Nasıl, anlamadım.
-Birden dönüp üstüne atıldı; yere yıkıldılar. İki eliyle boynunu sıkıyordu, asıla asıla aldılar üstünden.
-Biraksalar boğar mıydı?
-Bilinir mi... (...)"*¹⁶

Zebercet yine yaşlı bir amcayla yaptığı konuşmanın birinde, yaşlı amcanın ailesinden birinin boğularak öldürüldüğünü öğrenir:

-O burada gömülü. Sizinkilerden hiç kendini asan oldu mu?
-Ah hayır. Olmadı.
-Ya birini öldüren.
-Yok hayır.

¹⁴ A.g.y. s.69.

¹⁵ A.g.y. s.75.

¹⁶ A.g.y. s.77.

-Benimkilerden biri gerdek gecesi karısını boğmuş.
-Gerdek gecesi mi? Neden?
-Nedenini kimseye söylememiş.¹⁷

Şair Süleyman Can Portakal da “Çocukluğuma Sayın” adlı şiirinde boğma izleğini kullanır:

*ellerinizi bana verir misiniz
bana, ben küçük çocuğa
bileklerinizi de verir misiniz
inanın bana bir şey yapmayacağım
iplerinizi çözmek istiyorum bir, bir de sizinle
Japonya'da yürümek*

*peşiniz sıra gelen köpeği sevmek istiyorum
bakın, hem benim parmaklarım da yalnız artık
ama parmakların yalnız olması da güzel inanın
yaşam daha da güzel, güne girmesiyle Tanrının.*

*uzatın her şeyinizi verin bana
öpmek istiyorum onları boğmak istiyorum
bakmayın saçlarımın ıslak olduğuna
ben dua etmesini bile biliyorum
birazcık daha iyi dua edebilseydim diyorum
gökten estetik yağardı iyi olurdu
sizin saçlarınız da benimki gibi ıslak olurdu
ağzımızın istediği olurdu iyi dua edebilseydik
ağzımız ne çok şey isterdi.¹⁸*

Goethe'yle birlikte Alman edebiyatının büyük romantiklerinden biri olan Schiller'in eserlerinde de boğma izleğine rastlanır. Schiller “Die Bürgschaft” (Güvence) isimli şiirinde bu izleği kullanır:

*"Ben", diyor biri, "ölmeye hazırım
ve yaşamak için yalvarmayacağım:
yine de bana merhamet göstereceksen,
kız kardeşimi ve kocasını kurtarana dek*

¹⁷ A.g.y. s.80.

¹⁸ (<http://www.40ikindi.com/ikincidonem/edebiyat/metinler/65.htm>)

*sana üç gün zaman için yalvarıyorum,
sana güvence olarak arkadaşımı bırakıyorum,
kaçarsam onu boğar, öldürürsün."¹⁹*

Erica Garics, *Die zentrale Abwesenheit Gottes in den Aufzeichnungen von Elias Canetti* (Elias Canetti'nin Yazılarında Tanrının Merkezi Yokluğu) adında Elias Canetti üzerine yaptığı bir online çalışmada onun kaleme aldığı fragmanlarında ve yazılarında Tanrının merkezi yokluğu üzerine fikirlerini dillendirir. Orada boğma üzerine Canetti'nin bir görüşü verilir:

"Orada insanlar büyürken, tanrılar küçük kalırlar. Tanrıları artık göremeyecek kadar büyüdüklerinde ise birbirlerini boğup öldürmek zorunda kalırlar."²⁰

Erich Kaestner'in *Fabian* (Fabian) adlı kitabında da başkahraman boğulma tehlikesi ile karşı karşıyadır:

Baskın ansızın gerçekleşti ve başı ağrıyordu. Fabian meseleyi kavrayamıyordu. "Beni boğmadan önce, bir mektup daha yazmak istiyordum!" diye hırıldadı."²¹

Gregor Band, *Ausschaltversuche* (Etkisiz Hale Getirme Çabalayışları) adlı online şiir kitabında yer alan "Halt die Luft an" (Nefesini Tut) adlı bir şiirinde boğma izleğini kullanır:

*Nefesini tut.
Biri bir yanağına vurduğunda
diğerini de uzat
biri ceketini çaldığında
gömleğini de ver
kötüye karşı koyma
biri seni yakmak istediğinde
ona benzin ver
biri seni zehirli gazla öldürmek istiyorsa
derin solu
biri seni boğmak istiyorsa
soluğunu tut
o zaman en yüce varlığın
oğulları olursunuz*

¹⁹ (<http://fisch.gozmoz.net/fisch.php?ID=39>)

²⁰ (http://www.inst.at/trans/16Nr/07_3/garics16.htm)

²¹ (http://www.lib.ru/INPROZ/KESTNER/fabian_germ.txt)

*o da nankörlere ve kötülere karşı
hoşgörü sahibidir.
kötüye karşı koyma.²²*

Hugo Salus'un *Das blaue Fenster* (Mavi Pencere) adlı toplu nuvellerinde yer alan "Das Meerweibchen" (Deniz Kızı) adlı nuvelinde de boğma izleğine rastlanır:

Karolus, fal taşı gibi açılmış gözlerle orada durmaktaydı, alnına aldığı ayak darbesini çok açık bir şekilde hissediyordu ve kendini koruyacakmış gibi ellerini havaya kaldırdı. Bağırarak istiyordu, fakat görünmez bir el gırtlakını yakalamıştı ve onu boğacağa benziyordu, kolları havada sallanıp duruyordu.²³

Son olarak da Patrick Süskind'in aynı adlı romanından çok son dönemlerde filmiyle ön plana çıkan *Koku* adlı romanda da boğma izleği olduğunu dillendirip, çalışmamızı nihayetlendirmek amacındayız. Süskind'in *Koku* adlı romanının başkahramanı Grenouille, annesi tarafından leşlerin, atıkların, dünyanın en pis kokan bir pazaryerinde dünyaya getirilir. Çocuk dünyaya geldiğinde ilk olarak bu kokuyu genzine çeker. O yüzden bir bilim adamının bilgi merakı gibi yaşı ilerledikçe kokular konusunda çok yetenekli ve bir dahi derecesinde beceriklidir. Kötü şartlarda geçimini sağlasa dahi kokular hususunda çok zayıftır ve farklı kokulara karşı dayanılmaz bir tutkusu vardır. Paris'te, ağır işlerden birinden kaçtığı bir gün, yıllar sonra kentin içine girer ve insanları görür. Çünkü o zamana dek hep köle gibi çalışmış ve hep kapalı, pis kokan yerlerde hayatını idame ettirmiştir. Kente çıktıklarında bu Grenouille için eşsiz bir deneyim sayılır. Dünyanın bütün kokusunu içine çekmek, onları koklamak ister. Kadın kokusunu, çiçek kokularını, içki kokularını v.s. sonsuz bir iştahla koklar. Tam bu sırada yakınından meyve satan bir kız geçer ve onun kokusunun büyüüne kapılır. Onu takip eder. Onu daha fazla koklamak, burnunu bedeninde gezdirmek ister. Kız bunu fark edince, çılgılık atacağından, kızın atacağı çılgılığı engellemek ve onun bağırmasını sağlamak, başına da belayı sarmamak için kızın ağzını ve burnunu sıkarak onu boğar. Bu eylem planlanmamış bile olsa Grenouille ilk cinayetini işlemiştir:

Grenouille'i görmüyordu. Ama korkuya benzer bir duyguya kapılmış, üzerine, insanın birden, çoktan kurtulduğu, eski bir duyguyu yeniden duyduğu cinsten, garip bir titreme gelmişti. Arkasından soğuk bir hava akımı esmiş, sanki biri alabildiğine büyük, soğuk bodruma inen bir merdivenin kapısını

²² Gregor Band, **Ausschaltversuche**, Online-Buch, Gedichte 1985-2001, s1. Bunun için bkz. <http://www.angelfire.com/art/gregorbrand/Ausschaltversuche.html>

²³ Hugo Salus, **Das blaue Fenster**, Egon Fleischel & Co, Berlin 1906, s.

açmış gibi geldi. Elindeki bıçağı bıraktı, kollarını göğsünde kavuşturup arkasına döndü.

Onu gördüğünde korkudan öylesine donakaldı ki, Grenouille rahat rahat ellerini kızın boynuna götürecektir zamanı buldu. Çığlık atmaya kalkmadı kız, yerinden kıınıldamadı, kendini korumak için herhangi bir hareket yapmadı. Grenouille ise ona bakmıyordu. İnce, çillerle bezenmiş yüzünü, kırmızı dudaklarını, pırıl pırıl yeşil kocaman gözlerini görmüyordu, çünkü sımsıkı yummuştu gözlerini kızın boğazını sıkarken, tek bir kaygısı vardı ki o da, güzel kokusundan zerre kaybetmemektir.

Öldürünce kız yere, erik çekirdeklerinin ortasına yatırdı, elbisesini yırtıp açtı; bir sele döndü koku akımı, parfümüyle altına aldı Grenouille'i.²⁴

Sonuç bölümüne geçmeden önce birkaç değerlendirme daha yapıp makalemizi bitirmek amacındayız. Bu değerlendirmeler şu şekilde de özetlenebilir, o da modernizmin hayatımıza sokulması ile birlikte bu hızlı gelişmelerin insan hayatını ve sağlığını tehdit eder hale gelmiş olmasıdır. Bugün ekolojik dengenin bozulduğu, küresel ısınmanın bir tehlike aldığı dünyamızda insanın ruhsal bozukluklarının dönemeci yaklaşık bir asır önce psikanalizin ve derinlik psikolojisinin araştırmalarıyla yeni alanlara taşınmıştır. İnsanın derinliklerini bilmek son asırda insanın psikolojik ve ruhsal çöküntülerini anlamak için bir çabalayış olsa da dünyamızda yaşanan hızlı gelişmeler yakın gelecek ve uzak gelecekte insanları büyük tehlikelerin bekleyeceğini de müjdelmektedir. Joyce'un bilinç akışı tekniği ile hastalıklı bilincin edebiyatta bir yansıması görülmüş ve bu klasik anlatıda bir dönüm noktası olarak nitelendirilmiştir. Milenyuma geldiğimizde postmodern edebiyatın getirdiği yeniliklerle de anlatılar apayrı kulvarlar kazanmıştır.

Psikanalizin edebiyata, sinemaya ve sanatın her katmanına sokulması, sanatçıların bu alana ilgisini de çekmiştir. Modern ve postmodern bireyin hastalıklı hali Joyce'dan sonra da çok işlenir olmuştur. Yusuf Atılgan'ın *Anayurt Otelinde* Zebercet adlı başkahramanı, ya da Patrick Süskind'in *Koku* adlı romanındaki başkahramanı Grenouille kesinlikle normal insanlar değillerdir. Nevrotik, şizoit, sekso-manyak, şizofren, manik-depresif, çok kişilikli tipler gibi modern tiplerin sanatsal yapıtlardaki garip ve insana ilginç gelen tavırları, hal-hareketleri ve eylemleri postmodern roman tipolojilerinin de vazgeçilmezleri arasındadır. Bunların, örneğin Yusuf Atılgan'ın Zebercet'i ile Süskind'in Grenouille'inde boğma eylemine yatkınlığı dikkat çekicidir. Birini öldürürken neden boğma edimine gidildiği belki psikolojik araştırmayı gerektirecektir, ama hazırlıksız ve apansız bastıran cinnet halinin, elde araç bulundurmadığı dönemde insanın bir araç olarak kendi ellerini bir öldürme aparatı olarak kullanması olarak da açıklanabilir bu edim. Althusser'in, Hélene'i böyle bir cinnet halinde boğduğu, bir roman kahramanı olan Zebercet'in gündelikçi kadını yine bir cinnet halinde boğup öldürdüğü, Süskind'in *Koku*

²⁴ Patrik Süskind, **Koku**, Can Yayınları, (Çev: Tevfik Turan), İstanbul 2006, s.45-46.

adlı romanındaki kahramanı Grenouille'in meyve satan kızı elleriyle, kadının kokusunun büyüleyiciliğiyle kendinden geçtiği bir anda, bir trans halinde boğduğu düşünülecek olursa, boğma ediminin bir bakıma görünürde uzun vadede tasarlanmamış, doğaçlama ve ivedi, bir anda (ansızın) düşünülmüş ve uygulamaya geçirilmiş bir öldürme eylemi olduğu da gözden kaçmaz. Biz bu çalışmamızda boğma eyleminin bir anlamda kültürel kazısını yaptık. Çalışmamız biraz online destekli bir çalışma olduysa da, yine de çalışmanın çok katmanlılığı ve hemen hemen tüm kültürel verilere açık oluşluğu, o epistemolojik kaynakların önemli bilgi kaynakları olarak çalışmamıza aktarılmasını bir anlamda gerekli kılmıştır.

Abstract: In this article, after the definition of suffocation by presenting theoretical information about this theme, the theme of suffocation is identified in the sacred texts, myths and fairy tales. By utilizing many examples from both Turkish and German Literature the theme of suffocation is studied in these Works. As for in the context of text analysis the novel "Anayurt Otel" by Yusuf Atılgan and the novel "Koku" by Patrick Süskind are used.

Key Words: Suffocation, Turkish literature, German literature, Yusuf Atılgan, Anayurt Otel, Patrick Süskind, Koku.

Kaynakça

- Süskind, Patrick; **Koku**, Can Yayınları, İstanbul 2006.
Althusser, Louis; **Gelecek Uzun Sürer**, Can Yayınları, İstanbul 1996.
Doğan, D. Mehmet **Büyük Türkçe Sözlük**, Yeni Şafak, İstanbul 1996
Salus, Hugo **Das blaue Fenster**, Egon Fleischel & Co. Berlin 1906.
Atılgan, Yusuf **Anayurt Otel**, YKY, İstanbul 2003
Band, Gregor **Ausschaltversuche**, Online-Buch, Gedichte 1985-2001
Bilim ve Teknik Dergisi, İstanbul, Haziran 2006, sayı:463, s.19
Meydan Larousse, Meydan Yayınevi, İstanbul 1973, Cilt: 3, s.282.
<http://www.angelfire.com/art/gregorbrand/Ausschaltversuche.html>
<http://www.40ikindi.com/ikincidonem/edebiyat/metinler/65.htm>
<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul>.
(<http://www2.omu.edu.tr/ogrenciklupleri/klupler/turkdunyasi/mitoloji.htm>).
(<http://www.netlek.com/nedir/mitoloji/herakles.php>)
<http://www.christiananswers.net/turkish/bible-tr/home.html>
<http://www.versalia.de/archiv/text.php?nr=441>
<http://www.mus.pol.tr/>
<http://www.birruya.com/BOĞMAK.htm>
<http://hugostamm.kaywa.ch/200606>